

Bruxelles, 24.3.2022.
COM(2022) 139 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE VIJEĆU

**Plan Komisije za bolju europsku financijsku strukturu za razvoj i izvješće o napretku za
2021.**

Ovim dokumentom Komisija odgovara na Zaključke Vijeća o jačanju europske financijske strukture za razvoj, donesene 14. lipnja 2021., u kojima je Vijeće pozvalo Komisiju da predstavi plan za provedbu ciljeva i preporuka sadržanih u tim zaključcima i da jednom godišnje izvješćuje o ostvarenom napretku. Tim planom za bolju financijsku strukturu nastoje se proširiti učinak, učinkovitost i vidljivost europske financijske strukture za razvoj:

- potvrđivanjem jačeg usmjerenja politika EU-a,
- promicanjem jače koordinacije,
- uspostavom uključivije financijske strukture,
- osiguravanjem veće vidljivosti i jačeg utjecaja EU-a i njegovih država članica primjenom pristupa Tima Europa.

Usmjeren je na mjere za koje je nadležna Komisija, u suradnji s Visokim predstavnikom Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i potpredsjednikom za snažniju Europu u svijetu (dalje u tekstu „Visoki predstavnik/potpredsjednik”). Osim toga, u ovom Izvješću prikazuje se stanje provedbe tih mjera od kraja 2021.

1. POTREBA ZA POBOLJŠANJEM EUROPSKE FINANCIJSKE STRUKTURE

1.1 Kontekst

EU i njegove države članice tradicionalno su vodeći svjetski donator razvojne pomoći, a 2020. pružili su oko 46 % globalne pomoći (66,8 milijardi EUR)¹. Pomoć EU-a bila je ključna za doprinos iskorjenjivanju siromaštva, smanjenju ugroženosti i nejednakosti te pomaganju partnerskim zemljama da ostvare ciljeve održivog razvoja i ciljeve Pariškog sporazuma.

Međutim, javna sredstva nisu dovoljna za ispunjavanje sve većih potreba za ostvarivanje ciljeva održivog razvoja. Stoga EU i njegove države članice, uz tradicionalnije kanale pomoći i upotrebu službene razvojne pomoći, sve više nastoje stvoriti dodatne izvore financijskih sredstava, osobito poticanjem sudjelovanja privatnog kapitala. Zbog toga sve više surađuju s financijskim institucijama i više se oslanjaju na inovativne financijske instrumente, u kojima upotrebljavaju javna sredstva za poticanje ulaganja, na primjer mješovitim financiranjem ili jamstvima.

Europska financijska struktura za razvoj stoga je s godinama postala složenija zbog pojave tih novih instrumenata i sve većeg broja aktera koji u njoj sudjeluju, uključujući Komisiju, Visokog predstavnika/potpredsjednika, države članice EU-a i njihove nacionalne institucije i organizacije za financiranje razvoja te Europsku investicijsku banku (EIB) i Europsku banku za obnovu i razvoj (EBRD). Osim toga, Komisija intenzivno surađuje i s različitim međunarodnim financijskim akterima. Svi ti akteri surađuju kako bi se ostvarili ciljevi održivog razvoja, premda imaju specifične prioritete i načine interveniranja, koje odlikuju različite relativne prednosti, osobito u smislu geografskog, sektorskog ili financijskog stručnog znanja.

Pandemija bolesti COVID-19 povećala je važnost suočavanja s razvojnim izazovima, a time i hitnost jačanja europske financijske strukture za razvoj. Gospodarske posljedice pandemije

¹ Europska komisija (2021.), [Tim Europa povećao je službenu razvojnu pomoć na 66,8 milijardi eura kao vodeći svjetski donator u 2020.](#), 13. travnja 2021.

povećale su financijske potrebe i znatno su utjecale na partnerske zemlje EU-a, poništavajući godine napretka ostvarenog u vezi s ciljevima održivog razvoja. Procijenjeno je da je 2020. godišnji manjak financijskih sredstava za ciljeve održivog razvoja u zemljama u razvoju iznosio 3,7 bilijuna EUR². Sada su više nego ikad potrebna velika ulaganja kako bi se smanjio taj manjak financiranja. Za bolju ponovnu izgradnju i poštovanje načela „da se nikoga ne zapostavi” potrebno je učinkovito upotrebljavati sve izvore financiranja (javne/privatne, domaće/međunarodne) i kombinirati ih s učinkovitim reformama politike. Održivo financiranje stoga će biti ključno za mobilizaciju međunarodnog i domaćeg privatnog kapitala za financiranje održivih infrastrukturnih ulaganja.

Nadalje, u kontekstu velikih globalnih geopolitičkih problema i sve značajnije uloge novih donatora EU-u je potreban novi pristup u provedbi modela razvoja koji se temelji na vrijednostima i usmjeren je na ljude, kao i na zaštiti i promicanju političkih, gospodarskih i sigurnosnih interesa EU-a u cijelom svijetu.

Zbog tih globalnih razvojnih izazova **europska financijska struktura za razvoj mora biti još djelotvornija, učinkovitija i dosljednija te mora imati veći odjek. Bolja koordinacija u okviru pristupa Tima Europa važnija je nego ikad kako bi se izbjeglo rascjepkano djelovanje i osigurale bolje sinergije i učinkovitost.** To uključuje i bolje iskorištavanje dugogodišnjeg iskustva različitih aktera i, po mogućnosti, udruživanje financijskih sredstava kako bi se postigao veći učinak i potaknula mobilizacija ulaganja iz privatnog sektora.

Nadalje, bolja europska financijska struktura za razvoj s **jačim usmjeravanjem politike** ključna je za **jačanje uloge EU-a kao globalnog aktera i može biti važna za geopolitičke ambicije, osobito promicanje naših strateških interesa i vrijednosti u cijelom svijetu.** Europska financijska struktura za razvoj trebala bi poboljšati komplementarnost pomoći, ulaganja u razvoj, plana reformi i diplomacije. **Samo se na taj način tom strukturom mogu povećati upotreba postojećih resursa dostupnih u okviru službene razvojne pomoći, ubrzati financijski tokovi usmjereni na područja u kojima su potrebe najveće, povećati razvojni učinak i povećati vidljivost rada cijelog EU-a i njegovih država članica na ostvarivanju ciljeva održivog razvoja.**

U ovom se dokumentu opisuje niz mjera koje Komisija namjerava provesti kako bi ojačala europsku financijsku strukturu za razvoj. Prikazuju se i važni koraci koji su već poduzeti u tom smjeru. U tom kontekstu pokretanje strategije Global Gateway³ u prosincu 2021. i njezina paketa ulaganja Afrika–Europa⁴ glavni su pokazatelji novog okruženja i ukazuju na daljnji razvoj načina na koji će EU provoditi svoja vanjska djelovanja u narednim godinama. Global Gateway plan je za velika ulaganja u razvoj infrastrukture u cijelom svijetu radi jačanja digitalnih, prometnih i energetske mreže u okviru održivih i visokokvalitetnih projekata, a temelji se na pristupu usmjerenome na vrijednosti. Ulagačima i poduzećima pruža sigurnost i jednake uvjete te visoku razinu transparentnosti i standarda kako bi se ostvarile dugotrajne socijalne i ekonomske koristi za građane.

² OECD (2020.), [Global Outlook on Financing for Sustainable Development 2021: A New Way to Invest for People and Planet](#) (Globalni izgledi za financiranje održivog razvoja 2021.: novi način ulaganja za ljude i planet), OECD Publishing, Pariz.

³ Zajednička komunikacija Europskog parlamenta, Vijeća, Europskog gospodarskog i socijalnog odbora, Odbora regija i Europske investicijske banke – [Global Gateway](#), 1. prosinca 2021., JOIN(2021) 30 final.

⁴ Europska komisija (2022.), [EU–Afrika: paket ulaganja u okviru strategije Global Gateway](#), 18. veljače 2022.

Nadalje, Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) – Globalna Europa⁵ (s ukupnim proračunom od 79 milijardi EUR) i Instrument pretpristupne pomoći III⁶ (14 milijardi EUR), doneseni 2021., važne su prekretnice koje će biti ključne za poboljšanje sadašnje financijske strukture. Njima se ostvaruju znatna poboljšanja u smislu pojednostavnjenja i strateškog usmjeravanja politika EU-a, a pružaju i poticaje za bolju stratešku i geopolitičku koordinaciju europskih aktera i povećavaju potencijal za poticanje kapitala iz privatnog sektora kako bi se ostvario transformativan učinak na terenu.

Naposljetku, zbog velikog manjka financiranja ciljeva održivog razvoja Komisija je upravo objavila poziv za podnošenje prijave radi osnivanja stručne skupine na visokoj razini koja će Komisiji dati preporuke za daljnje ubrzanje toka privatnog kapitala u zemlje s niskim i srednjim dohotkom.

1.2 Nove rasprave o načinu jačanja europske financijske strukture za razvoj

Rasprave o načinu jačanja europske financijske strukture za razvoj vode se već više od 10 godina⁷ na različitim razinama i uz sudjelovanje različitih skupina dionika. Komisija je 2018. donijela Komunikaciju „Prema učinkovitijoj financijskoj strukturi za ulaganja izvan Europske unije”⁸, u kojoj su istaknuti neki nedostaci postojećeg ustroja i opisane neke početne mjere za jačanje financijske strukture.

Nakon izvješća Skupine stručnjaka na visokoj razini za europsku financijsku strukturu za razvoj⁹ iz 2019. i studije izvedivosti¹⁰ iz 2021. o opcijama za jačanje buduće europske financijske strukture za razvoj Vijeće je u Zaključcima¹¹ iz lipnja 2021. istaknulo važnost poboljšanja i unapređenja sadašnjeg institucijskog ustroja europske financijske strukture za razvoj (*status quo*+) i „**potrebu da EFAD [europska financijska struktura za razvoj] postane djelotvorniji, učinkovitiji, usmjereniji na razvoj, dosljedniji i vidljiviji, u skladu s načelom ‚politika na prvom mjestu’ i strateškim interesima i vrijednostima EU-a**”. Vijeće se složilo i da bi se financijska struktura EU-a „trebal[a] temeljiti na **otvorenoj, suradničkoj i uključivoj strukturi, u suradnji sa svim europskim razvojnim bankama i financijskim institucijama, koje se oslanjaju na stručno znanje svojih zemalja te sektorsko ili financijsko stručno znanje, dodanu vrijednost i sredstva**”.

⁵ Uredba (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009 (SL L 209, 14.6.2021., str. 1.–78.).

⁶ Uredba (EU) 2021/1529 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. rujna 2021. o uspostavi Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA III) (SL L 330, 20.9.2021., str. 1.).

⁷ Vidjeti na primjer Camdessus, M. (2010.), *European Investment Bank’s external mandate 2007-2013 Mid-Term Review – Report and recommendations of the Steering Committee of “wise persons”* (Preispitivanje mandata EIB-a za vanjsko kreditiranje u sredini programskog razdoblja 2007.–2013. – Izvješće i preporuke Upravljačkog odbora stručnjaka), EIB Publishing, Luxembourg.

⁸ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću i Europskoj investicijskoj banci – [Prema učinkovitijoj financijskoj strukturi za ulaganja izvan Europske unije](#), 12. rujna 2018., COM(2018) 644 final.

⁹ Skupina stručnjaka na visokoj razini za europsku financijsku strukturu za razvoj (2019.), *Europe in the world – The future of the European financial architecture for development* (Europa u svijetu – budućnost europske financijske strukture za razvoj), Glavno tajništvo Vijeća EU-a, Bruxelles.

¹⁰ Napomena Glavnog tajništva Vijeća delegacijama EU-a – [Feasibility study on options for strengthening the future European financial architecture for development – Executive Summary](#) (Studija izvedivosti o opcijama za jačanje buduće europske financijske strukture za razvoj – sažetak), 14. travnja 2021., GSC(2021) 6961/1/21 REV 1.

¹¹ Zaključci Vijeća o [jačanju europske financijske strukture za razvoj](#), 14. lipnja 2021., GSC(2021) 9462/1/21_REV 1. Vidjeti i Zaključke Vijeća o [jačanju europske financijske strukture za razvoj](#), 5. prosinca 2019., GSC(2019) 14434/19.

Vijeće je u Zaključcima istaknulo da je potrebno „mobilizira[ti] održivo financiranje privatnog sektora”. Iako privatni sektor tradicionalno nije bio u središtu strategija ulaganja u razvoj, sve se više sudionika slaže da je njegov doprinos ključan za financiranje razvoja (kao dopuna ograničenim sredstvima iz javnog sektora) te poticanje održivih radnih mjesta i rasta u partnerskim zemljama.

Vijeće je pozvalo EIB i EBRD da „nastave sustavno produbljivati svoju koordinaciju i na strateškoj i na tehničkoj razini”, da „koordiniraju s drugim globalnim financijskim institucijama koje su aktivne u zemljama u kojima djeluju” i da „ojača[ju] svoje komparativne prednosti u financiranju razvoja, izbjeg[nu] fragmentaciju i u najvećoj mjeri poveća[ju] svoj razvojni učinak”. Općenito, Vijeće poziva sve europske razvojne aktere da pojačaju suradnju.

Vijeće je pozvalo Komisiju da predstavi plan za jačanje europske financijske strukture za razvoj. Vijeće je, među ostalim, navelo sljedeća područja za poboljšanje: koordinacija i usmjeravanje politike od strane Komisije u provedbi razvojne politike EU-a, pri čemu bi se davalo više poticaja sufinanciranju i podjeli rizika, jačanje uloge strateškog odbora fonda EFOR+, pojednostavnjenje pristupa financiranju, jačanje uključenosti, potpora manjim akterima u njihovu ocjenjivanju na temelju stupova, potpora izradi portfelja projekata pružanjem tehničke pomoći, jačanje pristupa Tima Europa radi bolje vidljivosti zajedničkog angažmana.

1.3 Inicijative koje vode partnerske institucije u svrhu unapređenja njihove suradnje

Europska financijska struktura za razvoj obuhvaća brojne aktere (vidjeti provizoran prikaz u Prilogu).

U skladu s prethodno navedenim raspravama i na temelju stečenog iskustva europski razvojni akteri nastoje ojačati svoju suradnju različitim inicijativama. Države članice, njihove nacionalne razvojne banke i organizacije te europske i međunarodne financijske institucije uspostavile su partnerstva u okviru različitih mreža u skladu s opsegom intervencije, strateškim prioritetima, interesima i potrebama tih subjekata.

U okviru nekoliko inicijativa dionici su se okupili prema njihovoj prirodi/opsegu i u njima se podrazumijeva različiti stupanj suradnje:

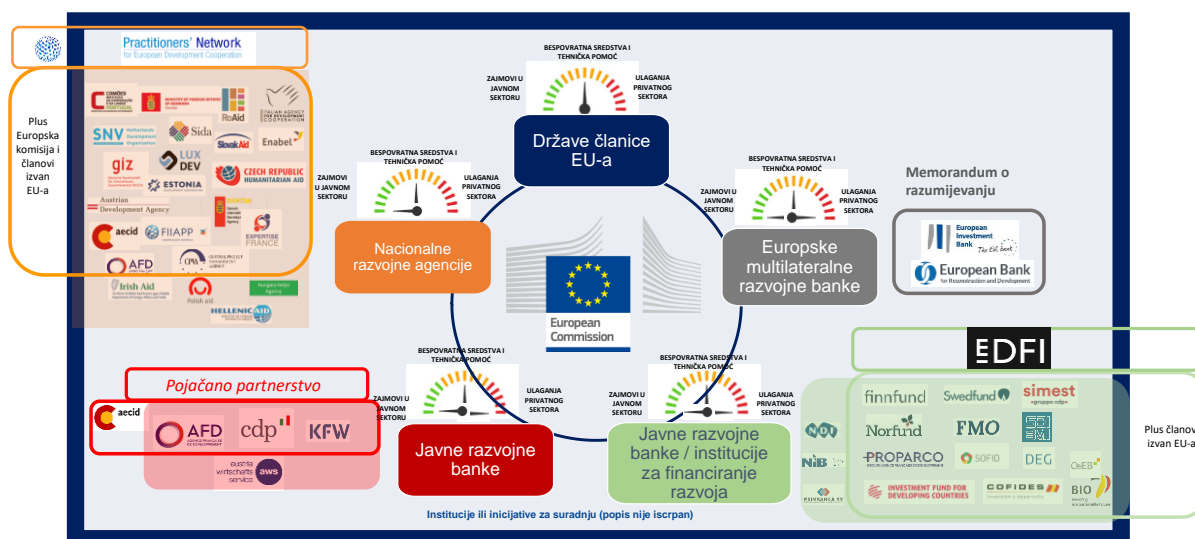
- **EDFI udruženje**¹² (1992.): okuplja institucije za financiranje razvoja (uključujući neke članove izvan EU-a), čiji je mandat podupiranje privatnog sektora. Osnovano je društvo za upravljanje EDFI-jem;
- **pojačano partnerstvo**¹³ (2016.): čine ga Komisija, tri javne razvojne banke i jedna razvojna agencija (sve su ocijenjene na temelju stupova);
- **mreža stručnjaka**¹⁴ (2007.): čine je uglavnom europske organizacije za razvojnu suradnju ocijenjene na temelju stupova (uključujući neke članove izvan EU-a), a usmjerena je na izgradnju kapaciteta i tehničku pomoć.

¹² 15 članova: Bio (Belgija), CDC (Ujedinjena Kraljevina), COFIDES (Španjolska), DEG (Njemačka), Finnfund (Finska), FMO (Nizozemska), IFU (Danska), Norfund (Norveška), OeEB (Austrija), Proparco (Francuska), SBI/BMI (Belgija), SIFEM (Švicarska), Sace Simest (Italija), SOFID (Portugal), Swedfund (Švedska).

¹³ AFD, KfW, CDP, AECID i Europska komisija.

Usporedno s time **Memorandum o razumijevanju¹⁵ između EIB-a i EBRD-a iz 2012.**, zajedno s Komisijom, doveo je do redovitih koordinacijskih sastanaka između tih banaka. Postavio je i temelje za „Okvirni sporazum o suradnji na projektima”, koji su te dvije banke sklopile u listopadu 2021. (vidjeti u nastavku).

Na sljedećem dijagramu ¹⁶ nalazi se provizoran i neiscrpan vizualni prikaz postojećih inicijativa za suradnju koje vode države članice i institucije za financiranje razvoja:

Ostale inicijative uključuju npr. Inicijativu o uzajamnom povjerenju¹⁷ EIB-a, KfW-a i AFD-a ili okvir za postupak javne nabave EIB-a i EBRD-a. Mnoge inicijative sufinanciranja pokrenule su i partnerske institucije¹⁸.

¹⁴ Članovi: ADA (Austrija), AECID (Španjolska), AICS (Italija), AFD (Francuska), British Council (Ujedinjena Kraljevina), Camoes (Portugal), CPVA (Litva), CzechAid (Češka), Enabel (Belgija), Expertise France (Francuska), FIAPP (Španjolska), GIZ (Njemačka), LuxDev (Luksemburg), SlovakAid (Slovačka), Sida (Švedska), SNV (Nizozemska), RoAid (Rumunjska); pridruženi subjekti: Danida (Danska), FCDO (Ujedinjena Kraljevina), Ministarstvo vanjskih poslova (Estonija) i Ministarstvo vanjskih poslova (Nizozemska); promatrač: Komisija. Mreža stručnjaka daje povratne informacije o politikama iz praktične perspektive.

¹⁵ [Memorandum o razumijevanju između Europske komisije, EIB-a i EBRD-a \(2012.\) u pogledu suradnje izvan Europske unije](#), Bruxelles.

¹⁶ Potpuni popis dostupan je u Prilogu.

¹⁷ EIB, KfW, AFD – operacije sufinanciranja i udruživanje resursa za ocjenjivanje i praćenje projekata, razmjenu informacija i savjetovanje.

¹⁸ Kao što su „Interact Climate Change Facility” (njegovi su dionici trenutačno: AFD, EIB, CDC, DEG, PROPARCO, BIO, Finnfund, COFIDES, Norfund, OeEB, SIFEM, Swedfund), „European Financing Partners” (dionici su EIB i 13 institucija za financiranje razvoja iz EU-a: BIO, CDC, COFIDES, DEG, Finnfund, FMO, IFU, PROPARCO, Norfund, SBI-BMI, Swedfund, SIFEM i OeEB) ili „Friendship Facility” (PROPARCO – Francuska, FMO – Nizozemska i DEG – Njemačka).

Novosti u europskim financijskim institucijama tijekom 2021.

U studenome 2021. EIB i EBRD dostavili su Vijeću zajedničko izvješće o mjerama poduzetima nastavno na Zaključke Vijeća o jačanju europske financijske strukture za razvoj¹⁹.

Nadalje, i EIB i EBRD odnedavno razmatraju strateške smjerove koji bi mogli utjecati na europsku financijsku strukturu za razvoj:

- EBRD razmatra moguće ograničeno i postupno proširenje svojih operacija na odabrane zemlje, a o tome bi trebao donijeti odluku na godišnjem sastanku Vijeća guvernera u svibnju 2022.;
- Upravno vijeće EIB-a odobrilo je osnivanje globalne podružnice za sve operacije izvan EU-a, EIB Global, koja je započela s radom u siječnju 2022.

Financijske institucije u posljednje vrijeme nastoje ojačati koordinaciju i zajedničke aktivnosti, na primjer:

- **EBRD i EDFI udruženje potpisali su memorandum o razumijevanju** (veljača 2021.) radi pospješivanja suradnje među europskim institucijama za financiranje razvoja, sa snažnim naglaskom na privatnom sektoru, osobito putem razmjene znanja i sufinanciranja;
- članovi pojačanog partnerstva pokrenuli su inicijativu sufinanciranja „**Platforma Tima Europa za financiranje**” (svibanj 2021.) radi učinkovitije suradnje članova, osobito putem zajedničkih postupaka i pokretanja zajedničkih projekata. U okviru te platforme AECID, AFD, CDP i KfW pokrenut će 2022. okvir za sufinanciranje;
- EBRD i EIB sklopili su „**Okvirni sporazum o suradnji na projektima**” (listopad 2021.) koji pruža okvir za pojačanu suradnju na projektima zajedničkog financiranja i platformama izvan Europske unije. Cilj je tog okvira obuhvatiti sve vrste struktura financiranja zadrživanjem u privatnom ili javnom sektoru.

1.4 Prethodno djelovanje Komisije na jačanju europske financijske strukture za razvoj

U skladu s prethodno navedenim raspravama i na temelju stečenog iskustva Komisija je tijekom godina uvela velika poboljšanja europske financijske strukture za razvoj. Ključni iskorak bilo je pokretanje **europskog plana za vanjska ulaganja**²⁰ i **Europskog fonda za održivi razvoj (EFOR)**²¹ u razdoblju 2016.–2017., koji se temelje na ustaljenim **mehanizmima mješovitog financiranja EU-a**²² i pružaju novo **proračunsko jamstvo EU-a** koje pokriva ulaganja u afričkim zemljama i susjedstvu EU-a. U okviru Fonda upotrebljava se stručno znanje relevantnih javnih i privatnih aktera koje pomaže privući ulaganja privatnog sektora na temelju triju komplementarnih stupova. **Okvir za ulaganja na zapadnom Balkanu** isto je dobar primjer pojačanog dijaloga i suradnje, a u njemu se zemlje korisnice povezuju s Komisijom, državama članicama te europskim i međunarodnim financijskim institucijama.

¹⁹ Napomena Glavnog tajništva Vijeća delegacijama EU-a o [europskoj financijskoj strukturi za razvoj – Zajedničko izvješće EIB-a i EBRD-a](#), 25. studenoga 2021., GSC(2021) 14398/21.

²⁰ U planu za vanjska ulaganja tri komplementarna stupa (financiranje radi povećanja dodatnih sredstava putem mješovitog financiranja i jamstva EFOR-a, tehnička pomoć, ulagačka klima) objedinjuju se u sveobuhvatan pristup. Vidjeti Komunikaciju Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci – [Jačanje europskih ulaganja za zapošljavanje i rast: prema drugoj fazi Europskog fonda za strateška ulaganja i novom europskom planu za vanjska ulaganja](#), 14. rujna 2016., COM(2016) 581 final.

²¹ Uredba (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. rujna 2017. o uspostavi Europskog fonda za održivi razvoj (EFOR), jamstva EFOR-a i Jamstvenog fonda EFOR-a (SL L 249, 27.9.2017., str. 1.).

²² Regionalni mehanizmi: platforma za ulaganja u Africi, ulagački instrument za Karibe, ulagački instrument za Pacifik, ulagački instrument za Aziju, ulagački instrument za središnju Aziju, ulagački instrument za Latinsku Ameriku, platforma za ulaganja u susjedstvu, Okvir za ulaganja na zapadnom Balkanu. Iz tematske perspektive: inicijative za financiranje poljoprivrede i elektrifikacije – agriFI i electriFI.

Posebno treba spomenuti **platformu EU-a za mješovita sredstva u vanjskoj suradnji (EUBEC)**²³, koju je Komisija pokrenula 2012. radi poboljšanja funkcioniranja mehanizama za mješovito financiranje bespovratnim sredstvima i zajmovima u području vanjskih djelovanja.

Komisija je uspostavila i redovite strateške **dijaloge na visokoj razini** s europskim i međunarodnim financijskim institucijama (npr. EIB, EBRD, Grupa Svjetske banke, Međunarodni monetarni fond, Azijska razvojna banka, Međuamerička razvojna banka) radi rasprave o zajedničkim političkim ciljevima.

Komisija je 2015. pokrenula inicijativu pojačane koordinacije i suradnje s EIB-om, EBRD-om, Grupom Svjetske banke i Međunarodnim monetarnim fondom radi jačanja političkog utjecaja i usklađivanja. Inicijativa uključuje zajedničke misije u određene zemlje susjedstva i zemlje kandidatkinje ili potencijalne zemlje kandidatkinje te zajednički rad u ključnim sektorima kao što u energetska učinkovitost i ulaganje u području klime.

Važna inovacija uvedena je i 2020., upravo kad je pandemija bolesti COVID-19 stavila na kušnju vanjska djelovanja EU-a. Razmjeri krize zahtijevali su zajedničko djelovanje, resurse i stručno znanje svih europskih aktera. EU je predložio **pristup Tima Europa**²⁴, koji je omogućio zajedničko pružanje znatne pomoći partnerskim zemljama EU-a u obliku humanitarne pomoći, potpore njihovim sustavima zdravstva, vodoopskrbe i odvodnje te ublažavanjem negativnih socioekonomskih posljedica. Odgovor EU-a i njegovih država članica na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19 u okviru pristupa Tima Europa²⁵ pokazao je razmjer i vidljivost koji se mogu postići suradnjom. Ta intenzivna suradnja trebala bi poslužiti kao primjer za jaču koordinaciju EU-a i njegovih država članica pri suradnji s partnerskim zemljama.

2. PLAN ZA JAČU EUROPSKU FINACIJSKU STRUKTURU ZA RAZVOJ

2.1 Ciljevi

Cilj je plana Komisije ojačati europsku financijsku strukturu za razvoj na temelju pristupa Tima Europa. Komisija nastoji osigurati učinkovitiju, bolje koordiniranu, uključiviju i vidljiviju europsku financijsku strukturu za razvoj, koja će imati veći odjek i temeljiti se na politikama. Takva jača financijska struktura potrebna je za uspostavu transformativnih inicijativa, povećanje javnih ulaganja u partnerskim zemljama i osiguravanje da ona imaju pospješujući i demonstracijski učinak potreban za privlačenje privatnih ulagača i poticanje uspješnog privatnog sektora. To je ključno za otvaranje održivih radnih mjesta i rast.

²³ Europska komisija (2019.), [Platforma EU-a za mješovita sredstva u vanjskoj suradnji](#).

²⁴ U okviru pristupa „Tima Europa” prikupljaju se doprinosi Europske unije i kombiniraju se sredstva koja mobiliziraju države članice EU-a i financijske institucije, pri čemu se poštuju nadležnosti EU-a i postupci donošenja odluka, uključujući pravila glasovanja, koji su utvrđeni u Ugovorima Unije. Pristup Tima Europa oslanja se na EU, njegove države članice, njihove financijske institucije, uključujući nacionalne razvojne banke i provedbene agencije, te EIB i EBRD. Provodi se i u partnerskim zemljama EU-a, među ostalim putem delegacija EU-a, kako bi se olakšala koordinacija EU-a na terenu.

²⁵ Zajednička komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o [globalnom odgovoru EU-a na COVID-19](#), 8. travnja 2020., COM(2020) 11 final.

Plan se temelji na nalazima studije izvedivosti i preporukama iz izvješća Skupine stručnjaka na visokoj razini, povezanom izvješću Komisije²⁶ i raznim neslužbenim dokumentima ili stajalištima koje su dostavile financijske institucije. Temelji se i na priznatom uspjehu pristupa Tima Europa i koordiniranom djelovanju financijskih institucija EU-a.

Osim toga, u planu se europska financijska struktura za razvoj razmatra u širem međunarodnom kontekstu u kojem koordinacija i komplementarnost s međunarodnim dionicima mogu pridonijeti poboljšanju međunarodne financijske strukture.

Predložena poboljšanja usmjerena su na ostvarenje sljedećih četiriju ciljeva.

Potvrđivanje jačeg usmjeravanja politika EU-a

Za učinkovitiju europsku financijsku strukturu za razvoj potrebno je jače usmjeravanje politika EU-a. Treba povećati dosljednost aktivnosti financijskih institucija s ciljevima vanjske politike EU-a kako bi se pojačao razvojni učinak aktivnosti EU-a u trećim zemljama i poboljšala njihova usklađenost sa strateškim interesima EU-a.

Promicanje jače koordinacije

Europska financijska struktura za razvoj trebala bi se temeljiti na jačoj koordinaciji, pri čemu treba upotrijebiti raznolikost svih njezinih aktera kako bi zajednički djelovali i povećali dosljednost mjera EU-a u partnerskim zemljama radi veće učinkovitosti i transformativnog razvojnog učinka, uz istodobno poticanje sudjelovanja privatnih ulagača.

Uspostava uključivije financijske strukture

Europska financijska struktura za razvoj trebala bi biti uključiva i omogućiti sudjelovanje svih zainteresiranih institucija za financiranje razvoja, uključujući male i srednje partnere.

Osiguravanje veće vidljivosti i jačeg utjecaja mjera EU-a i njegovih država članica primjenom pristupa Tima Europa

Veća vidljivost mjera EU-a i njegovih država članica u cijelom svijetu zahtijeva bolje brendiranje EU-a, među ostalim putem pristupa Tima Europa i doprinosom uspostavi novog brenda Global Gateway. To je potrebno kako bi shvaćanje uloge EU-a u svijetu bilo razmjerno potpori koju on pruža. Veliki udjeli EU-a u međunarodnim financijskim institucijama zahtijevaju usklađeniji i dosljedniji „glas EU-a” kako bi on mogao učinkovitije braniti svoje strateške interese.

2.2 Mjere

Kao potpora tim ciljevima u planu se opisuju specifične mjere koje Komisija predlaže za ostvarenje tih četiriju ciljeva. One su podijeljene na posebne aktivnosti koje proizlaze iz nedavno donesenog Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i drugih strateških dokumenata te dodatne mjere kojima će se poduprijeti poboljšanja u usmjeravanju politika, koordinaciji, uključivosti i vidljivosti.

²⁶ [Izvješće Komisije Vijeću o preporukama Skupine stručnjaka na visokoj razini za europsku financijsku strukturu za razvoj](#), 31. siječnja 2020., COM(2020) 43 final.

2.2.1 Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i drugi strateški dokumenti

Jasniji smjer i smjernice politike

Kako je prethodno navedeno, bolji smjer i smjernice politike ključni su za povećanje učinka vanjskog djelovanja Unije i osiguravanje velikog doprinosa općim političkim ciljevima. U uredbama o **Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa** i **Instrumentu pretprijetne pomoći (IPA III)** utvrđeni su prioriteti koje EU nastoji poduprijeti i određeni su ciljevi u pogledu potrošnje za specifična područja, kao što su klima, migracije i prisilna migracija ili ljudski razvoj. U **Komunikaciji o strategiji Global Gateway**²⁷ navedene su dodatne smjernice o načinu rješavanja gorućih globalnih problema, od klimatskih promjena i zaštite okoliša do jačanja digitalizacije, poboljšanja zdravstvene sigurnosti, povećanja konkurentnosti EU-a i sigurnosti globalnih lanaca opskrbe. U **paketu ulaganja u okviru strategije Global Gateway Afrika–Europa**²⁸, koji je pokrenut na sastanku na vrhu između EU-a i Afričke unije u veljači 2022., dodatno su određeni prioriteti za djelovanje u Africi za podupiranje jakog, uključivog, zelenog i digitalnog oporavka i tranzicije. Naposljetku, **Strategija EU-a za suradnju u indo-pacifičkoj regiji** (rujan 2021.) temelj je za ulaganje u azijsko-pacifičkoj regiji. Kad je riječ o europskom susjedstvu, novi dokumenti za Istočno partnerstvo i Zajednička komunikacija o obnovljenom partnerstvu s južnim susjedstvom te njihova dva prateća **gospodarska i investicijska plana** usmjereni su na dugoročan oporavak tih regija i njihovu gospodarsku konvergenciju s EU-om.

Načelo „politika na prvom mjestu” uključeno je u Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i instrument IPA III. To podrazumijeva da sva vanjska djelovanja EU-a, uključujući ona na koja se primjenjuju proračunska jamstva EU-a, trebaju podupirati prioritete politika o kojima su se zajedno dogovorili EU i njegove partnerske zemlje, kako je definirano u relevantnim **programskim dokumentima**. Ti programski dokumenti i investicijski planovi pružaju jasan smjer politike za sve aktivnosti suradnje EU-a. Osim toga, zemljopisna diferencijacija aktivnosti suradnje pridonosi i većem razvojnom učinku ponudom mjera potpore i investicijskih aktivnosti koje su prilagođene zemljama i regijama korisnicama, čime se poboljšava strateški i dosljedan pristup investicijske strukture.

Primjenom načela „politika na prvom mjestu” u kontekstu fonda EFOR+ Komisija i Visoki predstavnik/potpredsjednik supredsjedaju strateškim odborom fonda EFOR+ i tako politički usmjeravaju nadolazeće operacije. Zahvaljujući Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa taj strateški odbor i regionalni operativni odbori imaju važniju ulogu i usmjeravaju operacije mješovitog financiranja i proračunska jamstva (uključujući ona kojima se prethodno neizravno upravljalo u okviru mandata za vanjsko kreditiranje ili Investicijskog instrumenta za zemlje AKP-a). Osim toga, Okvir za ulaganja na zapadnom Balkanu i dalje je vodeći subjekt za usmjeravanje potpore i ulaganja na zapadnom Balkanu u okviru otvorenog i uključivog pristupa Tima Europa (i šire), pri čemu u potpunosti usklađuje svoje djelovanje sa strateškim odborom fonda EFOR+.

²⁷ Zajednička komunikacija Europskog parlamenta, Vijeća, Europskog gospodarskog i socijalnog odbora, Odbora regija i Europske investicijske banke – [Global Gateway](#), 1. prosinca 2021., JOIN(2021) 30 final.

²⁸ Europska komisija (2022.), [EU–Afrika: paket ulaganja u okviru strategije Global Gateway](#), 18. veljače 2022.

Plan:

Komisija će u suradnji s Visokim predstavnikom/potpredsjednikom:

- navesti jasan smjer politike u programskim dokumentima i gospodarskim i investicijskim planovima te osigurati da su sve mjere ulaganja EU-a u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i instrumenta IPA III usklađeni s prioritetima utvrđenima u programskim dokumentima,
- objaviti sve programske dokumente tako da prioriteti politike budu jasni svim sudionicima u financijskoj strukturi EU-a za razvoj,
- osigurati da strateški odbor fonda EFOR+²⁹ podupire cjelokupnu koordinaciju, komplementarnost i dosljednost operacija koje se provode u okviru tog fonda,
- nastaviti davati poticaje za podupiranje specifičnih političkih prioriteta i postizanje većeg učinka, npr. kako bi osigurala da se ulaganja usmjere na regije i zemlje (uključujući najmanje razvijene zemlje i prema potrebi druge prioritetne regije/zemlje), tematske prioritete (npr. klima, povezivost) ili skupine (npr. mladi, žene, migranti) koji su politički prioritet EU-a.

Izvešće o napretku za 2021.:

Komisija je u suradnji s Visokim predstavnikom/potpredsjednikom:

- donijela i na internetu objavila sve višegodišnje okvirne programe za više od 130 partnerskih zemalja i regija, kao i gospodarske i investicijske planove³⁰,
- u studenome 2021. podnijela strateškom odboru fonda EFOR+ strateške smjernice i područja za prioritetna ulaganja (investicijska područja), uključujući inicijative Tima Europa za upotrebu jamstava fonda EFOR+, kojima će se financijske institucije voditi pri izradi predloženih programa ulaganja.

Inicijative i vodeće inicijative Tima Europa te portal za partnerstva

Jača europska koordinacija bitna je za osiguravanje boljih sinergija i učinkovitosti, a promicat će se **zajedničkim programiranjem i zajedničkom provedbom**. Aktivna koordinacija među državama članicama i njihovim institucijama za financiranje razvoja trebala bi i nadilaziti okvir fondova EU-a i odvijati se sustavno, među ostalim i kad se upotrebljavaju njihova sredstva. **Programiranje**³¹ na razini zemlje i regionalnoj razini uključuje i potporu **inicijativama Tima Europa i vodećim inicijativama** (u skladu s gospodarskim i investicijskim planovima, strategijom Global Gateway i paketom ulaganja Afrika–Europa), pri čemu institucije EU-a, države članice i europske financijske institucije surađuju radi postizanja sustavne promjene u skladu s načelom „politika na prvom mjestu” i strateškim ciljevima i vrijednostima EU-a. Inicijativama Tima Europa povezuju se programiranje i financijski doprinosi EU-a i država članica putem koordiniranog i strateškog pristupa na terenu. U okviru zajednički dogovorenih prioriteta politike u određenim zemljama i svjetskim regijama inicijativama Tima Europa promiču se koordinirane mjere s

²⁹ Doprinositelji, prihvatljivi partneri, partnerske zemlje, relevantne regionalne organizacije i drugi dionici mogu prema potrebi dobiti status promatrača.

³⁰ Vidjeti ovdje: https://ec.europa.eu/international-partnerships/global-europe-programming_en, https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/funding-and-technical-assistance/neighbourhood-development-and-international-cooperation-instrument-global-europe-ndici-global-europe_en i https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/overview-instrument-pre-accession-assistance_en

³¹ Neovisno o tome je li riječ o zajedničkom ili bilateralnom programiranju. Zajedničkim programiranjem EU i njegove države članice dogovaraju se o zajedničkom odgovoru EU-a i njegovih država članica na razvojnu strategiju partnerske zemlje/regije, što pruža izravnu priliku za povećanje koordinacije, učinkovitosti i učinka.

transformativnim učinkom u partnerskim zemljama/regijama, pri čemu se upotrebljavaju kombinirani resursi svih sudionika. Te su inicijative u potpunosti uključene u programske dokumente EU-a i namijenjen im je znatan dio višegodišnjih proračuna.

U skladu s tim pristupom, u susjedstvu i na zapadnom Balkanu, u gospodarskim i investicijskim planovima za svaku regiju izrađenima nakon intenzivnog savjetovanja s partnerskim zemljama i državama članicama utvrđuju se glavni ciljevi i **vodeće inicijative** radi postizanja što većeg učinka u tim regijama. Ti su planovi u potpunosti uključeni u bilateralne i regionalne programske dokumente za susjedstvo i u programski okvir instrumenta IPA III.

Instrumentom za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa utvrđuje se načelo **otvorene financijske strukture za razvoj kojom se potiče suradnja**. Komisija će upotrijebiti dugogodišnje iskustvo institucija za financiranje razvoja država članica koje ispunjavaju uvjete kako bi osigurala najbolje korištenje njihova širokog sektorskog i geografskog stručnog znanja.

Uz instrumente za izgradnju institucija, koji omogućuju razmjenu znanja među nacionalnim upravnim tijelima u okviru programa kao što su TAIEX ili aktivnosti povezivanja, Komisija će nastojati dodatno poduprijeti uspostavu partnerstava.

Plan:

Komisija će u suradnji s Visokim predstavnikom/potpredsjednikom:

- davati prednost vodećim inicijativama i inicijativama Tima Europa ili prijedlozima koji se temelje na pristupu Tima Europa (uključujući npr. konzorcije ili platforme za ulaganja),
- ispitati mogućnost davanja poticaja u okviru fonda EFOR+ radi promicanja zajedničkih prijedloga koje podnosi više financijskih institucija sa zajedničkim interesom za ostvarenje utvrđenih ciljeva politike, posebno manje i nove institucije ili one koje nisu ocijenjene na temelju stupova (pod uvjetom da je vodeća institucija ocijenjena na temelju stupova),
- ojačati instrumente za izgradnju institucija u okviru TAIEX-a i aktivnosti povezivanja kako bi pojačala izgradnju kapaciteta u ključnim područjima reformi i usklađivanja,
- poboljšati transparentnost inicijativa Tima Europa,
- pokrenuti portal za partnerstva 2022. kako bi olakšala povezivanje potražnje iz partnerskih zemalja s ponudom potpore europskih aktera.

Izvešće o napretku za 2021.:

Komisija je:

- počela osmišljavati brojne inicijative Tima Europa na nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini zajedno s državama članicama, nacionalnim institucijama za financiranje razvoja, EBRD-om i EIB-om;
- odabrala, zajedno s državama članicama, vodeće inicijative predstavljene u okviru strategije Global Gateway i paketa ulaganja Afrika–Europa,
- zajedno s državama članicama počela razvijati [zajednički mehanizam za praćenje i izvješćivanje](#) za financijske doprinose inicijativama Tima Europa i rezultate tih inicijativa,
- izradila prototip portala za partnerstva na kojem se mogu pronaći najvažnije informacije o robi i uslugama koje pružaju davatelji iz EU-a i država članica koji

djeluju u okviru pristupa Tima Europa. Pustit će se u upotrebu u travnju 2022.

Postizanje veće mobilizacije privatnih ulaganja

Čak i prije početka pandemije bolesti COVID-19 javna sredstva nisu bila ni približno dovoljna za pokrivanje velikog manjka financijskih sredstava za ciljeve održivog razvoja, a financiranje razvoja sve se više upotrebljavalo za mobilizaciju potrebnih bilijuna koji nedostaju. Zbog krize, većih potreba i oskudnijih resursa nikad nije bilo hitnije mobilizirati dodatna sredstva za pomoć partnerskim zemljama da ispune svoje financijske potrebe i ostvare ciljeve održivog razvoja i ciljeve Pariškog sporazuma. Važno je da EU mobilizira sredstva iz privatnog sektora za pomoć financiranju zelenog, održivog i uključivog oporavka te za ubrzanje napretka u ostvarenju ciljeva održivog razvoja. Bolja upotreba službene razvojne pomoći važna je za privlačenje sredstava privatnog sektora i poticanje tržišta kapitala da podupru ciljeve održivog razvoja u zemljama u razvoju. Održivo financiranje u tom je smislu ključno za mobiliziranje međunarodnog i domaćeg privatnog kapitala za financiranje održivih ulaganja u partnerskim zemljama. Ojačan je financijski ogranak Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, čime se financijskim instrumentima daje veća snaga, osobito Jamstvom za vanjsko djelovanje (EAG), koje će pokrivati ulaganja do 53,4 milijarde EUR, uključujući 40 milijardi EUR u operacijama fonda EFOR+ za razdoblje 2021.–2027., posebno kako bi se pomoglo mobilizirati dodatna javna i privatna ulaganja. Strategijom Global Gateway Europa će u potpunosti preuzeti svoju ulogu u smanjenju globalnog investicijskog jaza i boljem korištenju sredstava za potporu financiranju ciljeva održivog razvoja u zemljama u razvoju, osobito ispitivanjem potencijalne uloge drugih dionika, a ne samo tradicionalnih aktera u području financiranja za održivi razvoj.

Plan:

Komisija će:

- nastojati povećati dodatna ulaganja zahvaljujući prilikama za mješovito financiranje i većoj snazi u smislu jamstava fonda EFOR+ te će podupirati rad na proširenju financijskih instrumenata povezanih s održivosti u našim partnerskim zemljama,
- osmisлити sveobuhvatnu strategiju³² usmjerenu na podupiranje zemalja s niskim i srednjim dohotkom kako bi se ubrao tok domaćeg i međunarodnog privatnog kapitala prema održivim ulaganjima u tim zemljama, a pritom će imati potporu stručne skupine na visokoj razini,
- u kontekstu strategije Global Gateway ispitati mogućnost uspostave europskog instrumenta za izvozne kredite kako bi dopunila postojeće mehanizme za izvozne kredite na razini država članica i povećala ukupnu snagu EU-a u tom području.

Izvešće o napretku za 2021.:

Komisija je:

- postavila temelje za predstojeći poziv na podnošenje prijave u okviru novog jamstva fonda EFOR+ u kojem će se tražiti inovativni, transformativni i utjecajni prijedlozi koji će biti ključni za poticanje dodatnih sredstava za partnerske zemlje,
- pokrenula pregovore o sporazumima o jamstvu za isključivo područje EIB-a za državne i nekomercijalne podržavne zajmove i dva namjenska područja za

³² Kako je najavljeno u [Strategiji za financiranje tranzicije prema održivom gospodarstvu](#), objavljenoj 6. srpnja 2021.

- komercijalne podržavne zajmove i zajmove privatnog sektora,
- predložila strateškom odboru fonda EFOR+ namjensko područje fonda EFOR+ za održivo financiranje koje će biti usmjereno na podupiranje financijskih instrumenata povezanih s održivošću, posebno zelenih obveznica, kako bi se mobilizirao privatni kapital u širim razmjerima i istodobno ostvario razvojni učinak,
 - počela s izradom pregleda financijskih instrumenata EU-a radi promicanja jače koordinacije instrumenata EU-a, uključujući potencijalne veze s izvoznim kreditima EU-a,
 - počela ispitivati mogućnost uspostave europskog instrumenta za izvozne kredite kako bi dopunila postojeće mehanizme za izvozne kredite na razini država članica i povećala ukupnu snagu EU-a u tom području, što bi pomoglo u uspostavi jednakih uvjeta za poduzeća iz EU-a na tržištima trećih zemalja i na taj način olakšalo njihovo sudjelovanje u infrastrukturnim projektima.

Ojačani pravni okvir i postupci za učinkovitije postizanje rezultata

Instrumentom za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa pravni okvir EU-a za vanjska djelovanja znatno je racionaliziran i bit će ključan za postizanje jače europske financijske strukture za razvoj. Uredbom se nekoliko financijskih instrumenata i modaliteta (koji su u prethodnom programskom razdoblju imali različite upravljačke mehanizme i različite pravne osnove³³) povezuje u jedan **jedinstveni pravni okvir i upravljački mehanizam**. Prethodni ustroj doveo je do rascjepkanosti vanjskih djelovanja, zbog čega je postalo složenije zajamčiti sinergije i dosljednost financijskih instrumenata. Novim okvirom pojednostavnjuje se provedba potpore ulaganju određivanjem **usklađenog skupa pravila**, postupaka i upravljanja, čime će se uspostaviti jednaki uvjeti za bilateralne i multilateralne institucije za financiranje razvoja. Komisija radi i na nekoliko novih inicijativa kojima se partnerskim institucijama olakšava podnošenje zahtjeva za potporu u okviru fonda EFOR+, čime se podupiru ciljevi uključivosti.

Nadalje, Uredbom o Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa uspostavlja se neovisan, nepristran i transparentan **sustav upravljanja rizikom** putem Skupine za tehničku ocjenu jamstava plus (GTAG+), koja je otvorena za stručnjake iz partnerskih institucija i zainteresirane države članice, a organizira je i vodi Komisija. Metodologije za procjenu rizika i izračun naknada moraju se dosljedno primjenjivati na sva investicijska područja. GTAG+ će poticati zajednički dogovor među financijskim institucijama o metodologiji za procjenu rizika i pretpostavkama na kojima se ona temelji,

³³ U višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2014.–2020. naslov „Globalna Europa” proveden je putem nekoliko financijskih instrumenata. To su:

- Uredba (EU) 2015/322 o provedbi 11. europskog razvojnog fonda,
- Uredba (EU) 230/2014 o uspostavi Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru,
- Uredba (EU) 232/2014 o uspostavi Europskog instrumenta za susjedstvo,
- Uredba (EU) 233/2014 o uspostavi Instrumenta financiranja za razvojnu suradnju,
- Uredba (EU) 234/2014 o uspostavi Instrumenta za partnerstvo za suradnju s trećim zemljama,
- Uredba (EU) br. 235/2014 o uspostavi Instrumenta financiranja za demokraciju i ljudska prava širom svijeta,
- Uredba (EU) 2017/1601 o uspostavi Europskog fonda za održivi razvoj (EFOR), jamstva EFOR-a i Jamstvenog fonda EFOR-a,
- Odluka (EU) 2018/412 o izmjeni Odluke br. 466/2014/EU kojom se dodjeljuje jamstvo EU-a Europskoj investicijskoj banci protiv gubitaka u okviru financijskih operacija kojima se podržavaju ulagački projekti izvan Unije (mandat EIB-a za vanjsko kreditiranje),
- Uredba (EU) 2018/409 o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009 o osnivanju Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja.

čime će se poboljšati ukupna transparentnost, a naposljetku i učinkovitost postupka upravljanja rizikom.

Naposljetku, Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i instrument IPA III sadržavaju odredbe o **pojačanom praćenju i izvješćivanju**. Praćenje rezultata na temelju dokaza i evaluacija može pridonijeti i komunikaciji i vidljivosti u skladu s prioritetima utvrđenima u strateškim planovima na razini zemlje te na regionalnoj i globalnoj razini.

Plan:

Komisija će:

- uspostaviti novi regulatorni okvir s dosljednim i pojednostavnjenim skupom pravila i postupaka kako bi se olakšala potpora ulaganjima,
- uspostaviti jači kapacitet za upravljanje rizikom (Skupina za tehničku ocjenu jamstava plus, GTAG+) na temelju sustava i metodologija koji su otvoreni i transparentni za partnerske financijske institucije,
- pratiti ključne etape i rezultate svojih operacija ulaganja u skladu sa sustavom praćenja uspješnosti Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (dio šireg okvira za praćenje i evaluaciju tog instrumenta) i okvirom za uspješnost instrumenta IPA III.

Izvješće o napretku za 2021.:

Komisija je:

- u lipnju donijela Uredbu o Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, kojom se pojednostavnjuju pravila, a time i olakšava provedba potpore ulaganju putem jamstva fonda EFOR+,
- uspostavila odgovarajuće strukture za upravljanje rizikom, koje se sastoje od:
 - o jedinice za upravljanje rizikom, koja djeluje kao GTAG+ i ima sveukupnu odgovornost za osiguravanje pouzdanog i neovisnog upravljanja rizikom za EFOR+,
 - o u okviru skupine GTAG+, neovisne i uključive stručne skupine za jamstva (GrEG), u kojoj mogu sudjelovati stručnjaci za rizik iz financijskih institucija i zainteresiranih država članica, a zadužena je za procjenu i praćenje profila rizičnosti pojedinačnih programa jamstava,
- pokrenula sustav praćenja uspješnosti Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa³⁴.

Premda je Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa u središtu poboljšanja trenutačne financijske strukture, Komisija će provesti dodatne mjere za postizanje većeg učinka i poboljšanje usmjeravanja politike, koordinacije, uključivosti i vidljivosti.

³⁴ Radni dokument službi Komisije – [Pokretanje sustava praćenja uspješnosti instrumenta Globalna Europa koji sadržava revidirani okvir za rezultate instrumenta Globalna Europa](#), 25. siječnja 2022., SWD(2022) 22 final.

2.2.2 Mjere za potvrđivanje jačeg usmjeravanja politika EU-a

U ovom se odjeljku predstavljaju dodatne mjere usmjerene na jačanje „usmjeravanja politika EU-a”, povrh onih koje su navedene u odjeljku o Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i drugim strateškim dokumentima.

Jedinstvena stajališta u multilateralnim financijskim institucijama

Unutar EU-a, kad je riječ o konfiguracijama Vijeća, Komisija i Visoki predstavnik/potpredsjednik podupiru zahtjev koji je izrazilo nekoliko država članica o tome da bi u raspravama Vijeća o financiranju razvoja trebale sudjelovati dvije relevantne konfiguracije: Vijeće za ekonomske i financijske poslove (Ecofin) i Vijeće za vanjske poslove (FAC – sastav za razvoj). Time bi se osiguralo uzimanje u obzir svih relevantnih perspektiva (financijska održivost, vanjska politika i razvojni učinak) kod pitanja povezanih s financiranjem razvoja i olakšalo bi se oblikovanje stajališta EU-a. To može pomoći u zauzimanju zajedničkog stajališta u multilateralnim financijskim institucijama, što je postalo još važnije nakon pokretanja strategije Global Gateway, kojom se nastoji osigurati horizontalni pristup provedbi strateških prioriteta EU-a pružanjem potpore za ulaganja u trećim zemljama, koja se primjenjuje i na razvojnu i drugu pomoć.

Na međunarodnoj razini ključno je osigurati **učinkovitu, koordiniranu i dosljednu komunikaciju o političkim prioritetima EU-a na forumima i u tijelima u kojima je zastupljeno više europskih aktera**. EU i njegove države članice trebali bi osigurati **jedinstveni nastup** kako bi povećali svoj učinak i utjecaj. EU bi trebao nastaviti promicati partnerstva s različitim europskim i međunarodnim financijskim institucijama s obzirom na pitanja širokog plana reformi i ključnih političkih prioriteta. Isto tako, trebalo bi nastojati zauzeti zajednička stajališta o strateškim planovima svih multilateralnih razvojnih banaka u kojima su države članice EU-a dioničari.

Plan:

Komisija će:

- dodatno ispitati prilike za koordinaciju između EU-a i njegovih država članica kako bi osigurala promicanje vrijednosti i strateških ciljeva EU-a te uspostavu zajedničkih stajališta u međunarodnim i multilateralnim financijskim institucijama. Komisija će u tu svrhu upotrijebiti postojeća iskustva koordinacije s europskim izvršnim direktorima u Međunarodnom monetarnom fondu, Grupi Svjetske banke i EBRD-u.

Izvešće o napretku za 2021.:

Komisija je:

- dala informacije za raspravu prije sastanaka odbora i održala koordinacijske sastanke s izvršnim direktorima EU-a u Grupi Svjetske banke, EBRD-u i MMF-u, na kojima je nastojala utvrditi zajednička stajališta o mnogim pitanjima.

2.2.3 Mjere za promicanje jače koordinacije

U ovom se odjeljku predstavljaju dodatne mjere usmjerene na jačanje koordinacije među dionicima europske financijske strukture za razvoj, povrh onih koje su već navedene u odjeljku o Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i drugim strateškim dokumentima.

Jačanje koordinacije na razini zemlje i regionalnoj razini

U skladu s većom usmjerenošću na geografski pristup, posebnosti zemlje ili regije (uključujući npr. pitanja održivosti duga) moraju se uzeti u obzir pri donošenju odluka o projektima koji će se podupirati financijskim instrumentima, o vrsti ulaganja i o financijskim institucijama koje treba uključiti. Stoga će biti ključno promicati bližu suradnju na razini zemlje i regionalnoj razini.

Upotrebljavajući stručno znanje u lokalnom kontekstu, delegacije EU-a trebale bi imati središnju ulogu u oblikovanju inicijativa Tima Europa i drugih zajedničkih aktivnosti suradnje u partnerskim zemljama EU-a te podupiranju specifičnih reformi politike. Europski razvojni akteri i financijske institucije posebno bi se trebali više oslanjati na delegacije EU-a pri izradi portfelja projekata ulaganja koji mogu imati transformativan razvojni učinak. Dijalog između delegacija EU-a i ključnih razvojnih aktera u ranoj fazi pojačat će i zajedničko programiranje na razini zemlje i provedbu s europskim partnerima.

Izvan okvira financijskih instrumenata, a u svrhu brže izgradnje kapaciteta u partnerskim zemljama pojačat će se i tehnička pomoć, među ostalim mobilizacijom stručnog znanja europskog javnog sektora, posebno kako bi se pružila potpora administrativnim i regulatornim reformama u partnerskim zemljama te kako bi se potaknulo poštovanje europskih i međunarodnih normi.

Plan:

Komisija će u koordinaciji s Visokim predstavnikom/potpredsjednikom:

- dodatno ojačati ulogu delegacija EU-a kao koordinatora/kontaktiranih točaka kako bi se olakšale rasprave s državama članicama, njihovim financijskim institucijama i drugim dionicima na terenu u ranoj fazi te pojačala suradnja na nacionalnoj i regionalnoj razini,
- ispitati mogućnost uspostave mehanizama za tehničku pomoć, koje će provoditi različite institucije za financiranje razvoja koje bi, ako je moguće, trebale surađivati pri pružanju potpore za osmišljavanje profitabilnih projekata u zemljama u razvoju i za uspostavu poticajnog okruženja privatnog sektora,
- organizirati redovite koordinacijske sastanke na regionalnoj ili podregionalnoj razini ili razini zemlje na kojima će sudjelovati delegacije EU-a i relevantne institucije za financiranje razvoja te sjedišta/centri važni za financiranje razvoja,
- nastaviti organizirati zajedničke misije i dane posvećene pojedinim zemljama u određenim regijama.

Izvešće o napretku za 2021.:

Komisija je:

- pojačala interakciju između delegacija EU-a i financijskih institucija, među ostalim putem savjetovanja u fazi programiranja i zajedničkog rada na izradi portfelja profitabilnih projekata,
- održavala redovite koordinacijske sastanke s financijskim institucijama (i delegacijama EU-a) prema regiji/zemlji, na kojima se raspravljalo o prioritetima politike, dijalogu o politikama za reforme s partnerskim zemljama i preispitivanjima portfelja operacija mješovitog financiranja i jamstava (kako je određeno u svim sporazumima o jamstvima),
- pokrenula sastavnicu tehničke pomoći novog ulagačkog instrumenta za Latinsku Ameriku i Karibe,

- pokrenula inicijativu osposobljavanja osoblja delegacija EU-a kako bi se rasprave o fondu EFOR+ uključile u širi okvir njihova rada,
- organizirala zajedničke misije i dane posvećene pojedinim zemljama u nekim afričkim zemljama (npr. Togo, Côte d'Ivoire), europskom susjedstvu (posebno istočnom dijelu) i regijama proširenja,
- održala prve sastanke u kontekstu Okvira za ulaganja na zapadnom Balkanu za provedbu fonda EFOR+.

Prošireni dijalog i suradnja s neuropskim financijskim institucijama

Uspješan globalni angažman znači i da EU mora proširiti dijalog i suradnju s razvojnim bankama izvan EU-a i produbiti partnerstva i saveze s dionicima izvan EU-a.

Plan:

Komisija će:

- voditi dijaloge na visokoj razini s međunarodnim financijskim institucijama izvan sfere EU-a, kao što je detaljni dijalog (tzv. „deep dive dialogue”) s Grupom Svjetske banke, ili druge sastanke na visokoj razini s Međunarodnim monetarnim fondom, Afričkom razvojnom bankom, Azijskom razvojnom bankom, Međuameričkom razvojnom bankom,
- ispitati potencijalna područja suradnje s drugim međunarodnim institucijama za financiranje razvoja (npr. Nordijski razvojni fond, Islamska razvojna banka, Arapska koordinacijska skupina).

Izvešće o napretku za 2021.:

Komisija je:

- nastavila dijalog s drugim financijskim institucijama, uz one koje su već ocijenjene na temelju stupova, među ostalim sa sljedećim institucijama: Banque Ouest-Africaine de Développement, Azijska infrastrukturna investicijska banka, Azijska razvojna banka, Islamska razvojna banka, Arapska koordinacijska skupina, Srednjoamerička banka za ekonomsku integraciju, Karipska razvojna banka, Međuamerička razvojna banka i Razvojna banka Latinske Amerike.

2.2.4 Mjere za uspostavu uključivije financijske strukture

U ovom se odjeljku predstavljaju dodatne mjere usmjerene na jačanje uključivosti u financijskoj strukturi za razvoj povrh onih koje su već navedene u odjeljku o Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i drugim strateškim dokumentima.

Cilj je Komisije uspostaviti uključiv i integriran sustav, u kojem svi akteri mogu sudjelovati sa svojim instrumentima i stručnim znanjem kako bi povećali javno financiranje, uključili privatne ulagače i poboljšali izgradnju kapaciteta i tehničku pomoć.

Bolji protok informacija i redovite razmjene mišljenja, kako je predloženo u odjeljku o koordinaciji, pridonijet će uspostavi temelja za veću uključivost, čime će se osigurati da sve države članice i njihovi razvojni akteri budu svjesni opcija za ulaganje te da se upotrebljava najučinkovitija kombinacija instrumenata i aktera za postizanje većeg učinka u praksi.

Osiguravanje uključivih rasprava na svim razinama

Svi dionici, a posebno Komisija, predstavnici država članica u području razvoja, europske multilateralne i bilateralne financijske institucije te organizacije za razvojnu suradnju, redovito će razmatrati napredak ostvaren u jačanju europske financijske strukture za razvoj. Tako će se osigurati veća uključivost okupljanjem predstavnika svih država članica u području razvoja, europskih multilateralnih i bilateralnih financijskih institucija i organizacija za razvojnu suradnju, zajedno s Komisijom.

Uz razmatranje stanja i rasprave o usmjeravanju politika na visokoj razini, uključivu koordinaciju na horizontalnim pitanjima treba pojačati na tehničkoj razini.

Plan:

Komisija će:

- osigurati da se o strateškim aspektima europske financijske strukture za razvoj raspravlja na sastancima direktora glavnih uprava EU-a za razvoj, koji čine uključivi forum³⁵, onoliko često koliko je potrebno, a najmanje jednom godišnje, i da se na sličan način o tehničkim pitanjima raspravlja na uključivim tehničkim sastancima (pojednostavnjenje obrazaca zahtjeva za financiranje³⁶ iz fonda EFOR+, dogovori o suradnji, sufinanciranje, usklađene strategije, postupci uzajamnog povjerenja i priznavanja, pitanja zaštite okoliša, socijalna pitanja, pitanja upravljanja itd.).

Izješće o napretku za 2021.:

Službe Komisije:

- raspravljale su s direktorima glavnih uprava EU-a za razvoj o promjenama koje su potrebne za redizajniranje i poboljšanje europske financijske strukture za razvoj na sastanku održanom 5. listopada,
- održale su 9. prosinca 2021. tehnički sastanak s partnerskim financijskim institucijama, koji je među ostalim bio usmjeren na postupak podnošenja zahtjeva za jamstvo fonda EFOR+.

Jača potpora pri ocjenjivanju na temelju stupova

Komisija iznimno cijeni mogućnost da sve europske financijske institucije igraju svoju ulogu u financijskoj strukturi za razvoj. Mora se napomenuti da ocjena na temelju stupova nije preduvjet za sudjelovanje u zajedničkim ulaganjima (kao što su inicijative Tima Europa) i, kako je prethodno navedeno, Komisija će ispitati mogućnost davanja poticaja kako bi se prednost dala zajedničkim prijedlozima s europskim subjektima koji nisu ocijenjeni na temelju stupova (pod uvjetom da je vodeći subjekt ocijenjen na temelju stupova).

Plan:

Komisija će:

- nastaviti pomagati i davati metodološke savjete europskim financijskim institucijama

³⁵ Forum čine direktori glavnih uprava zaduženi za razvoj iz svih država članica te relevantni direktori glavnih uprava Komisije za međunarodna partnerstva, susjedsku politiku i pregovore o proširenju, europsku civilnu zaštitu i europske operacije humanitarne pomoći i glavni tajnik Europske službe za vanjsko djelovanje. U proširenom formatu Tima Europa uključuje i više rukovodstvo razvojnih agencija i financijskih institucija država članica te EIB-a i EBRD-a.

³⁶ Pojednostavnjeni oblici financiranja i dalje bi trebali biti usklađeni s načelom dobrog financijskog upravljanja, a posebno treba osigurati usklađenost s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i izbjegavanja dvostrukog financiranja.

koje su u postupku ocjenjivanja na temelju stupova.

Izvešće o napretku za 2021.:

Komisija je:

- dala metodološke savjete za sedam europskih institucija za financiranje razvoja koje su u postupku komplementarnog ocjenjivanja na temelju stupova i za dvije nove institucije za financiranje razvoja koje su podnijele zahtjev, među ostalim u okviru namjenskih informativnih sastanaka i provjera prihvatljivosti za nove podnositelje zahtjeva.

2.2.5 Mjere za povećanje vidljivosti i utjecaja EU-a

U ovom se odjeljku predstavljaju dodatne mjere usmjerene na jačanje komunikacije i ukupne vidljivosti EU-a, povrh onih koje su već navedene u odjeljku o Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i drugim strateškim dokumentima.

Poboljšanje komunikacijskih aktivnosti u pristupu Tima Europa

Kako bi se povećala vidljivost razvojnog djelovanja EU-a i država članica na globalnoj i lokalnoj razini te kako bi se osiguralo da se na Europu gleda kao na globalnog utjecajnog aktera čiji ugled odgovara važnosti njezinih financijskih intervencija, ključno je da akteri u europskoj financijskoj strukturi za razvoj udruže snage u svojim komunikacijskim aktivnostima.

Zbog pojave novih donatora važno je moći točno prikazati razmjer europske potpore partnerskim zemljama. Za učinkovitu komunikaciju o ukupnoj potpori koju su mobilizirali EU i njegove države članice trebat će riješiti problem male dostupnosti usporedivih podataka među državama članicama i europskim financijskim institucijama.

Pristup Tima Europa bit će središnji dio strateške komunikacije EU-a i djelovanja javne diplomacije na globalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini. U tom kontekstu inicijative Tima Europa mogu biti korisna i vidljiva prilika za uspostavu okvira za komunikacijske aktivnosti. U europskom susjedstvu i na zapadnom Balkanu komunikacija će biti usmjerena na gospodarske i investicijske planove kao ključne instrumente za ostvarivanje pristupa Tima Europa.

Plan:

Komisija će u suradnji s Visokim predstavnikom/potpredsjednikom:

- ispitati mogućnost da u suradnji s državama članicama i institucijama za financiranje razvoja izradi zajednički okvir za godišnje izvješćivanje o operacijama EU-a i država članica za financiranje razvoja u cijelom svijetu kako bi se mogli prikazati agregirani, konsolidirani i usporedivi podaci EU-a i država članica o financiranju razvoja i postignućima u svrhu podupiranja prioriteta strateške komunikacije,
- izraditi planove za stratešku komunikaciju za pojedine partnerske zemlje, u kojima će povezati aktivnosti strateške komunikacije i aktivnosti javne diplomacije kako bi uspostavila dugoročnu mrežu za predstavljanje vrijednosti i načela EU-a te razmjera i opsega europskog angažmana s lokalnim stanovništvom,
- dati delegacijama EU-a, državama članicama i europskim financijskim institucijama daljnje smjernice o komunikaciji i komunikacijske materijale o pristupu Tima Europa koje će moći upotrebljavati u komunikacijskim aktivnostima (npr. priče o uspjehu

EU-a i država članica u okviru pristupa Tima Europa, u kojima će se objasniti zašto provodimo aktivnosti i za što se zalažemo (lokalna perspektiva, zajedničke vrijednosti, pristup usmjeren na ljude)),

- koordinirati s financijskim institucijama EU-a i državama članicama najavu novih operacija u okviru pristupa Tima Europa putem medija (priopćenja za medije ili objave u društvenim medijima) i prema potrebi zajedničkim sudjelovanjem u svečanostima potpisivanja dokumenata za operacije iz portfelja na koje se primjenjuje jamstvo fonda EFOR+,
- na internetu jasno predstaviti sve projekte koji se financiraju sredstvima EU-a i u kojima se upotrebljavaju mješovito financiranje, proračunska jamstva i tehnička pomoć.

Izvješće o napretku za 2021.:

Komisija je u suradnji s Visokim predstavnikom/potpredsjednikom:

- ojačala koordinaciju u komunikaciji, među ostalim:
 - o zajedničkom misijom visokih dužnosnika Komisije i predstavnika javnih razvojnih banaka u Togo u studenome 2021.,
 - o najavama inicijativa Tima Europa u prisutnosti predstavnika EU-a i svih država članica sudionica (npr. inicijative Tima Europa o proizvodnji cjepiva, ulaganju u nova poduzeća u Africi, zelena inicijativa Tima Europa u suradnji s jugoistočnom Azijom ili globalna inicijativa Tima Europa za demokraciju),
 - o svečanostima potpisivanja dokumenata u prisutnosti predstavnika EU-a, država članica i financijskih institucija (na primjer Mehanizam za upravljanje vodom i prirodnim resursima za sprečavanje poplava u gradu Dien Bien Phu u Vijetnamu),
- delegacijama EU-a dala smjernice i predloške povezane sa strateškom komunikacijom i javnom diplomacijom kao potporu za razradu njihovih strateških planova,
 - o preispitala cijelu svoju prisutnost na internetu u pogledu razvojne suradnje kako bi osigurala da su pristup i inicijative Tima Europa potpuno zastupljeni na vanjskim internetskim stranicama.

3. ZAKLJUČAK

Potrebno je brzo, koordinirano i ambiciozno djelovati kako bi se osiguralo poboljšanje europske financijske strukture za razvoj i ostvarenje željenog učinka, i za EU i za njegove partnere.

Odgovor Tima Europa na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19 pokazao je da su EU, njegove države članice i njihove financijske institucije jači ako surađuju i nastoje ostvariti zajedničke ciljeve. Financijska struktura treba se temeljiti na tom pristupu kako bi se osiguralo da financijski partneri i relevantni dionici pravodobno dijele informacije i surađuju u različitim fazama i oblicima, od pružanja tehničke pomoći, pokretanja projekta i prethodnog ocjenjivanja do evaluacije, pri čemu se upotrebljava stručno znanje zemalja te njihovo sektorsko ili financijsko stručno znanje. Treba djelovati u skladu sa zajedničkim ciljevima i pod snažnim političkim vodstvom EU-a. Tako će se osigurati i vidljivost i priznanje EU-a kao ključnog međunarodnog partnera.

Aktivno sudjelovanje i djelovanje svih uključenih partnera ključno je za poboljšanje europske financijske strukture za razvoj, pojačanje suradnje, povećavanje učinka i osiguravanje da se

EU na odgovarajući način prepoznaje kao važan globalni sudionik. Komisija i Visoki predstavnik/potpredsjednik spremni su preuzeti središnju ulogu u tom postupku, u bliskoj suradnji sa svim europskim dionicima, te su već počeli provoditi predložene mjere za poboljšanje.

Prilog: Akteri u europskoj financijskoj strukturi za razvoj

Države članice	Javne razvojne banke	Institucije za financiranje razvoja	Razvojna agencija
Austrija	AWS	OeEB	ADA
Belgija		BIO	Enabel
Bugarska			Glavna uprava za globalna pitanja – Ministarstvo vanjskih poslova
Hrvatska			Uprava za gospodarske poslove i razvojnu suradnju – MVEP
Cipar			Ministarstvo vanjskih poslova
Češka		Nacionalna razvojna banka (NDB)	CzechAid
Danska		IFU	Danida – Ministarstvo vanjskih poslova
		Nordijski razvojni fond (NDF)	
		Nordijska investicijska banka (NIB)	
Estonija		NIB	Ministarstvo vanjskih poslova
Finska		Finnfund	Ministarstvo vanjskih poslova Finske
		NDF	
		NIB	
Francuska	AFD	Proparco	AFD
			Expertise France – Ministarstvo vanjskih poslova
Njemačka	KfW	DEG	GIZ
Grčka			Hellenic Aid – Glavna uprava za međunarodnu razvojnu suradnju – Ministarstvo vanjskih poslova
Mađarska		EXIM Hungary	MFAT Agencija Hungary Helps – u koordinaciji s predsjednikom vlade
Irska			IrishAid – Odjel Ministarstva vanjskih poslova
Italija	CDP	SIMEST	AICS
			Ministarstvo vanjskih poslova Italije
Latvija		NIB	Ministarstvo vanjskih poslova
Litva		NIB	CPMA
Luksemburg			LuxDev
Malta			Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
Nizozemska		FMO	SNV
			Ministarstvo vanjskih poslova Nizozemske
Poljska			PolishAid – Odjel za razvojnu suradnju – Ministarstvo vanjskih poslova
Portugal		SOFID	Camões
Rumunjska			RoAid
Slovačka		EXIMBANKA SR	SAIDC – SlovakAid
Slovenija			Odjel za razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć – Ministarstvo vanjskih poslova
Španjolska		COFIDES	AE CID
			FIIAPP
Švedska		Swedfund	SIDA
		NDF	
		NIB	

Treće zemlje

Norveška		NIB Norfund	NORAD
Švicarska		SIFEM	SDC
Ujedinjena Kraljevina		CDC	DFID (FCDO)
			British Council

Članovi pojačanog partnerstva

Članovi EDFI udruženja

Članovi mreže stručnjaka

Multilateralne razvojne banke: Europska investicijska banka (EIB), Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

Globalne/regionalne/međunarodne banke: Grupa Svjetske banke (WBG), Afrička razvojna banka (AfDB), Azijska razvojna banka (ADB), Međuamerička razvojna banka (IDB) itd.